

TU RODZIŁA SIĘ Solidarność LUBELSKIE

PRZED LIPCEM BEFORE THE JULY STRIKES

W drugiej połowie lat 1970-tych Lublin stał się jednym z czołowych ośrodków opozycji politycznej. Jej głównym oparciem było środowisko akademickie, zwłaszcza związane z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim, jedyną tego typu uczelnią w bloku państw komunistycznych.

Od jesieni 1977 r. grupa młodych pracowników naukowych i studentów KUL wydawała w niezależnym obiegu „Spotkania. Niezależne Pismo Młodych Katolików”.

Z Lubelszczyzną wiążą się też działania niezależnego ruchu chłopskiego, którego początki na tym terenie sięgają 1977 r.

EN | In the late 1970s Lublin became one of the main centers of the political opposition. Its mainstay was the academic milieu, particularly that associated with the Catholic University of Lublin, the only university of its kind in the communist bloc.

In the autumn of 1977 a group of its young faculty members and students began to issue an underground periodical entitled *Spotkania. Niezależne Pismo Młodych Katolików*.

The activity of the independent farmers' movement, born in the area in 1977, is also connected with the Lublin region.

Opozycyjne pismo „Spotkania” wydawane w Lublinie.

EN | The *Spotkaniya* opposition periodical issued in Lublin.

Akcja protestacyjna rolników w miejscowości Milejów na Lubelszczyźnie w 1978 r. (AIPN)

EN | Farmers protesting in Milejów in the Lublin region in 1978. (IPN Archive)

LUBELSKI

LIPIEC

1980

JULY 1980 IN LUBLIN

Podwyżka cen mięs i wędlin, wprowadzana na początku lipca 1980 r. w bufetach i stołówkach na terenie zakładów pracy w Polsce Ludowej była bezpośrednim powodem wybuchu lipcowych strajków pracowniczych w kraju.

Do największej fali strajków doszło na Lubelszczyźnie, gdzie od 8 do 25 lipca 1980 r. strajkowało ponad 150 zakładów pracy. Obok Świdnika (gdzie zaczęły się protesty) i Lublina jako głównego ośrodka regionu, strajki objęły m.in. Białą Podlaską, Chełm, Kraśnik, Lubartów, Opole Lubelskie, Poniatową, Puławę i Radzyń Podlaski. Protesty te określono wkrótce mianem Lubelskiego Lipca 1980.

EN | The increase in meat and cured meat prices introduced in early July 1980 in in-house cafeterias and canteens was the immediate cause for the outbreak of the July strikes.

The largest wave of strikes rolled across the Lublin region, where between 8 and 25 1980 over 150 plants took industrial action. Except Świdnik (where the protests originated) and Lublin (as the main regional centre) strikes broke out in i.a. Biała Podlaska, Chełm, Kraśnik, Lubartów, Opole Lubelskie, Poniatowa, Puławy and Radzyń Podlaski.

Those protests soon came to be known as the Lublin July 1980.

Niezbędne zmiany na rynku mięsnym

WARSZAWA (PAP.) Z dniem 1 lipca br. wprowadzono do sprzedaży w sklepach komercyjnych kilka dalszych gatunków mięsa i jego przetworów. Sprawa dotyczy i dotyczyć będzie w tym roku jedynie następujących gatunków mięsa i wędlin:

Golonki i mięsa wołowego bez kości, bekonu i boczku oraz kaczek, indyków i gęsi. Ceny pozostałych artykułów sprzedawanych zarówno w sklepach specjalistycznych jak i w normalnej sieci detalicznej nie ulegają zmianie. W produkty te oraz inne — sprzedawane dotychczas w sklepach komercyjnych — zaopatrywać się będą również po cenach komercyjnych zakłady gastronomii otwartej i tzw. zamkniętej. W przypadku tej ostatniej nowe zasady zaopatrywania nie wpłyną na poziom cen detalicznych posiłków, które zarówno w stołówkach zakładowych, studentek jak i w ośrodkach wczasowych pozostają na tym samym poziomie. Nie odczuwają ich

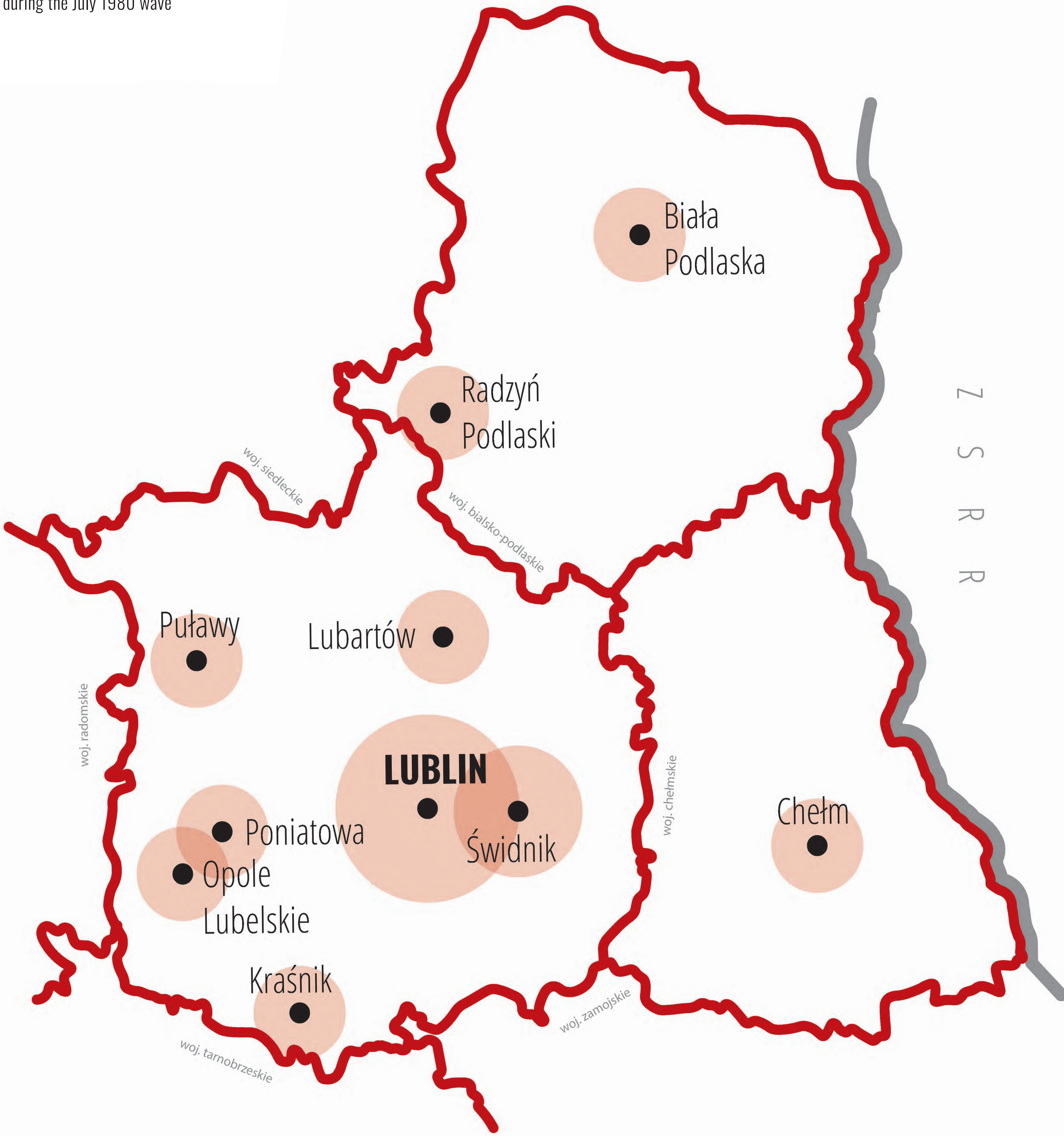
W br. sytuacja na rynku mięsnym jest trudniejsza niż w analogicznym okresie ubr. Obniżenie nacisku konsumentów na tę sferę spożycia ma nie tylko uzasadnienie ekonomiczne, chociaż te względy przeważają. Jak wskazywano podczas ostatnich obrad Sejmu, kształtowanie właściwej struktury spożycia jest istotnym elementem harmonizowania całej gospodarki. Nie mamy możliwości powiększenia kosztownego importu pasz. Nie jest to obojętne dla poziomu produkcji zwierzęcej. Zmusza zatem do kształtowania innych preferencji konsumpcyjnych, tym bardziej, że tegoroczne prognozy wskazują na możliwości niezłego zaopatrzenia w mleko i na pełniejsze zaopa-

Informacja o podwyżce w prasie lubelskiej.

EN | Lublin press informs about price increases.

Główne ośrodki strajkowe Lubelskiego Lipca 1980.

EN | Major protest centers during the July 1980 wave of strikes in Lublin.

KOMISJA RZĄDOWA DLA LUBELSKICH POSTULATÓW

GOVERNMENT COMMISSION FOR THE LUBLIN DEMANDS

Komisja pod przewodnictwem Mieczysława Jagielskiego przebywała w Lublinie

W dniach 18–20 bm, w Lublinie przebywali członkowie komisji powołanej do rozpatrzenia postulatów załóg pracowniczych Lublina i woj. lubelskiego: przewodniczący komisji, członek Biura Politycznego KC, wicepremier Mieczysław Jagielski oraz członek Sekretariatu KC Zdzisław Kurowski i wiceminister komunikacji Janusz Kamiński.

Celem pobytu było zapoznanie się z aktualną sytuacją w mieście i województwie. Podczas rozmów z władzami wojewódzkimi omówiono tryb pracy komisji.

Informacja w lubelskiej prasie o powołaniu Komisji Rządowej do rozpatrzenia postulatów zgłoszonych na Lubelszczyźnie.

EN | A Lublin newspaper informs about the establishment of the government commission for the postulates demands formulated in the Lublin region.

Kulminacja fali strajkowej na Lubelszczyźnie nastąpiła w połowie lipca 1980 r. Według KC PZPR, 18 lipca 1980 r. w samym województwie lubelskim strajkowały 63 zakłady pracy.

Tego dnia Biuro Polityczne KC PZPR w Warszawie zdecydowało o powołaniu Komisji Rządowej do rozpatrzenia postulatów lubelskich zakładów pracy. Był to pierwszy taki przypadek w dziejach PRL.

Lipcowe strajki na Lubelszczyźnie odbiły się echem w całym kraju i stanowiły zachętę do dalej idących strajków sierpniowych na Wybrzeżu.

EN | The wave of strikes in the Lublin region reached its apogee in mid-July 1980.

According to the PZPR's Central Committee, on 18 July 1980 as many as 63 workplaces were on strike in the Lublin province alone.

That day the Central Committee's Political Bureau decided to establish a government commission for the demands made by the Lublin workplaces, which had no precedent in the history of communist Poland.

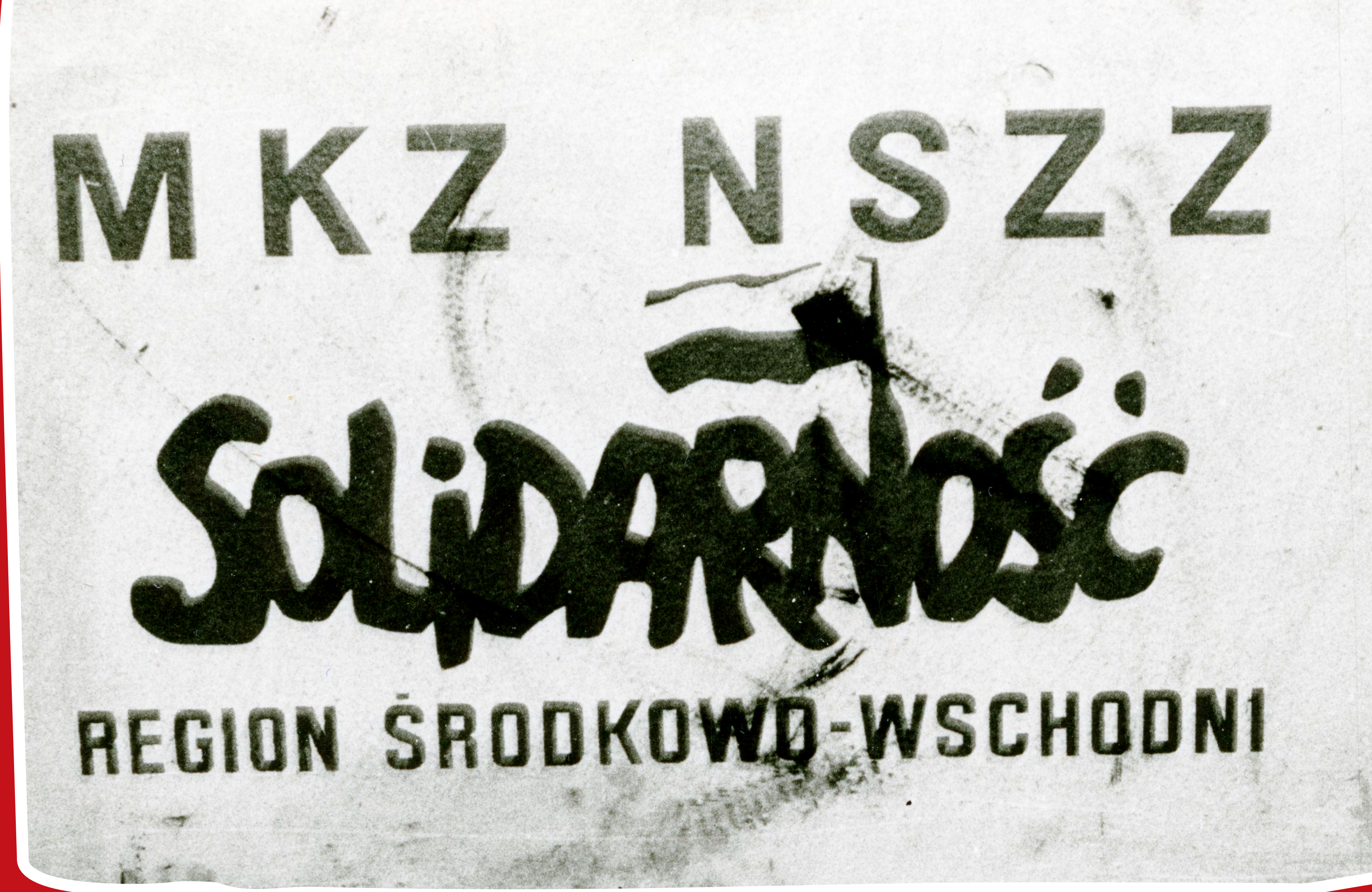
The July strikes in the Lublin region echoed far and wide in Poland, constituting an incentive to the August strikes in Pomerania, which went even further.

Sklep w Lublinie w lipcu 1980 r. (zbiory Grzegorza Józefczuka)

EN | A store in Lublin in July 1980. (Grzegorz Józefczuk collection)

REGION ŚRODKOWO- -WSCHODNI CENTRAL-EASTERN REGION

10 września 1980 r. zawiązano Międzyzakładowy Środkowo-Wschodni Komitet Założycielski Niezależnych Samorządnych Związków Zawodowych z siedzibą w Lublinie, co dało początek Regionowi Środkowo-Wschodniemu NSZZ „Solidarność”.

Region skupił w swoich granicach większość struktur zakładowych i międzyzakładowych z terenu historycznej Lubelszczyzny.

W styczniu 1981 r. odłączył się ośrodek w Chełmie tworząc osobny Region Chełmski. Z kolei struktury związkowe Siedlec od początku znalazły się w Regionie Mazowsze. Do Mazowsza dołączyła też ostatecznie większość struktur Białej Podlaskiej.

EN | Seated in Lublin, the Central-Eastern Inter-Enterprise Founding Committee of the Independent Self-Governing Trade Unions was established on 10 September 1980, becoming a foundation of the Central-Eastern Region of “Solidarity”.

The Region encompassed most of the in-house and inter-enterprise structures within the borders of the historic Lublin region.

In January 1981 the Chełm center seceded, forming the separate Chełm Region. The trade union structures organized in Siedlce had belonged to the Mazovia Region from the start. Most structures in Biała Podlaska eventually joined it too.

Mapa Regionu Środkowo-Wschodniego
w latach 1980–1981.

EN | The Central-Eastern Region during 1980–1981.

BUDOWANIE WOLNOŚCI

BUILDING FREEDOM

Siedziba Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” w Lublinie (zbiory ZR „S”)

EN | The Region's seat in Lublin.
("Solidarity" Regional Board collection)

Region Środkowo-Wschodni NSZZ „Solidarność” objął w swoich strukturach 332 tys. związkowców i około 1300 organizacji zakładowych.

W Regionie Środkowo-Wschodnim budowaniu społecznej wolności służyły m.in. takie inicjatywy, jak Wszechnica Związkowa, tworzenie samorządów pracowniczych czy Ruch „Solidarności Rodzin”.

Od samego początku region wspomagał środowisko „Solidarności Wiejskiej” (potem NSZZ Rolników Indywidualnych „Solidarność”) oraz niezależne harcerstwo. Współdziałano z Niezależnym Zrzeszeniem Studentów.

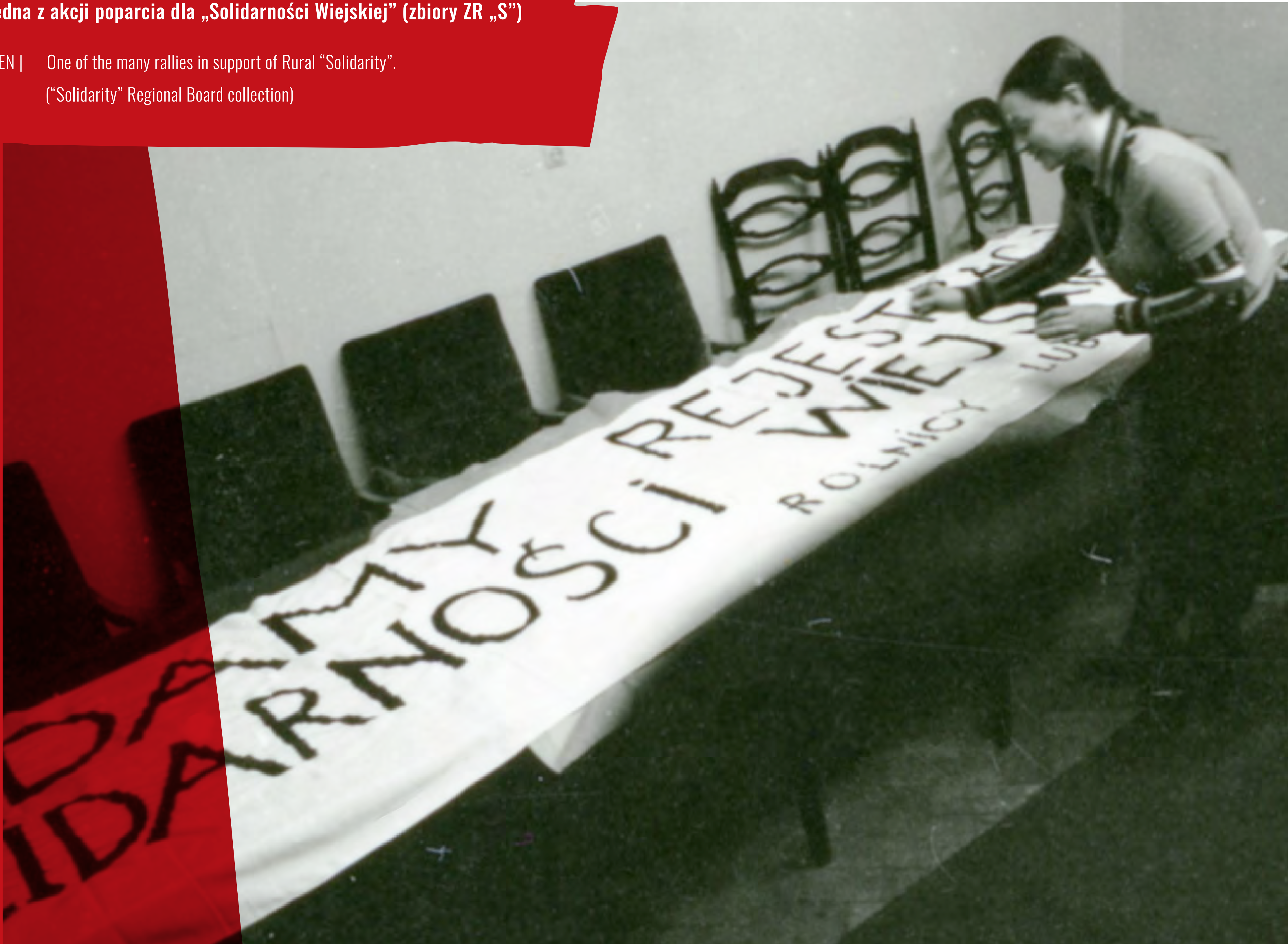
EN | The Central-Eastern Region associated 332,000 unionists and approx. 1,300 grass roots organizations.

The local process of building social freedom was supported by initiatives such as the “Solidarity” Open University, implementing workers’ self-management, and the “Solidarity” of Families Movement.

From the very beginning, the Region supported the milieu of the Farmers’ “Solidarity” (the later Independent Self-Governing Trade Union of Individual Farmers “Solidarity”) and independent scouting. It also cooperated with the Independent Association of Students.

Jedna z akcji poparcia dla „Solidarności Wiejskiej” (zbiory ZR „S”)

EN | One of the many rallies in support of Rural “Solidarity”.
("Solidarity" Regional Board collection)

PRZEŁAMANIE CENZURY

BREAKING CENSORSHIP

W przełamaniu cenzury i monopolu władz PRL na informację istotną rolę odegrała związkowa poligrafia uruchomiona po otrzymaniu pierwszych pomieszczeń MKZ Regionu Środkowo-Wschodniego pod koniec września 1980 r. Ogromne znaczenie miało około 80 niezależnych tytułów prasowych, powstałych w regionie w latach 1980–1981, w większości wydawanych przez NSZZ „Solidarność”. Dominującą rolę przez wiele miesięcy odgrywał „Biuletyn Informacyjny NSZZ „Solidarność” Regionu Środkowo-Wschodniego”, wydawany od października 1980 r.

EN | The breaking up of communist censorship and its monopoly on information was greatly facilitated by the union's publishing activity, which began after the Inter-Enterprise Founding Committee of the Central-Eastern Region had received its first offices in late September 1980.

Approximately 80 independent local periodicals born during the period from 1980–1981, most of them issued by “Solidarity”, were of great importance.

For many months the dominant role was played by the periodical entitled *Biuletyn Informacyjny NSZZ „Solidarność” Regionu Środkowo-Wschodniego*, which had been issued since October 1980.

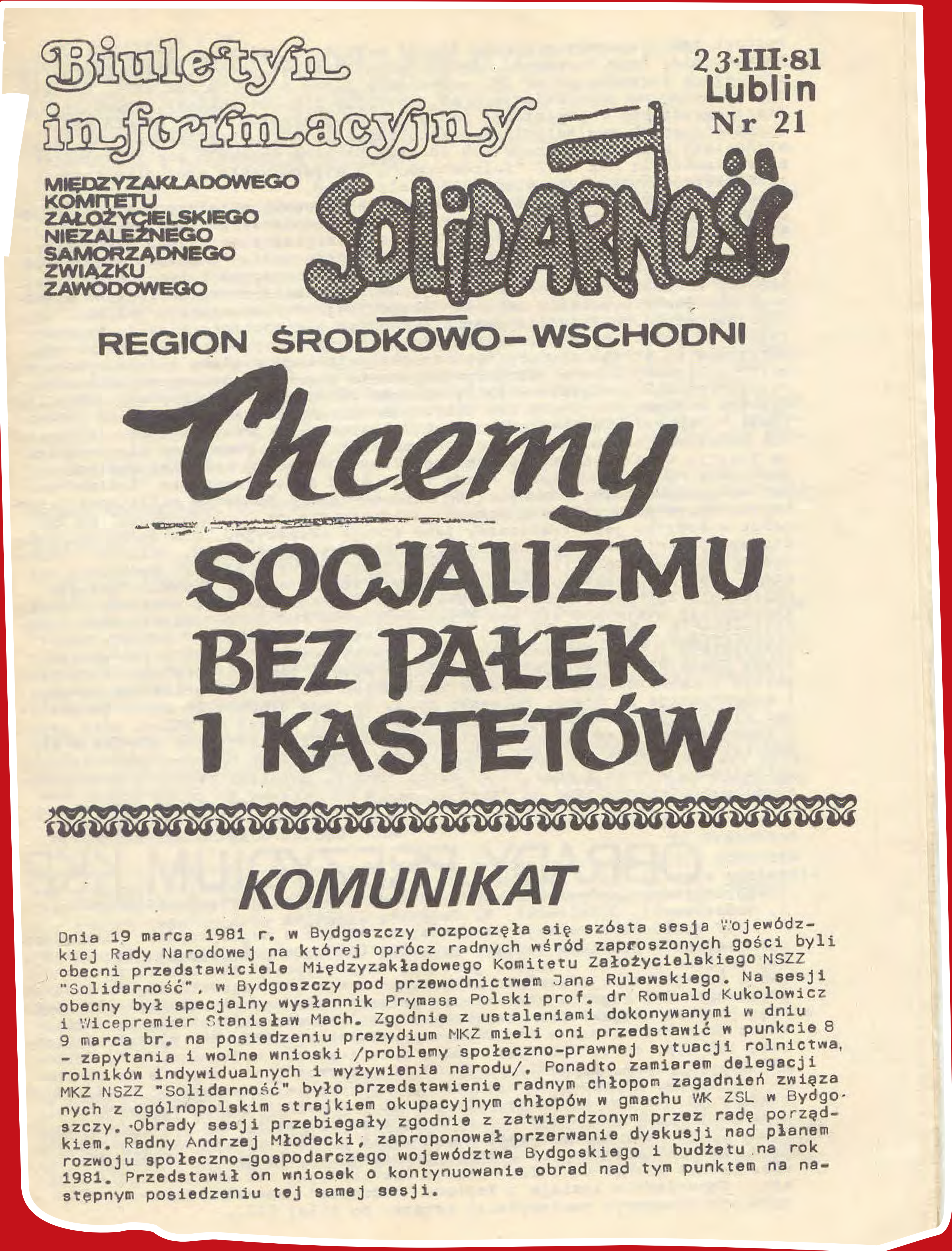

Poligrafia MKZ Regionu Środkowo-Wschodniego, 1980 r. (zbiory ZR „S”)

EN | Periodicals issued by the Inter-Enterprise Founding Committee of the Central-Eastern Region, 1980 (“Solidarity” Regional Board collection)

„Biuletyn Informacyjny NSZZ „Solidarność” Regionu Środkowo-Wschodniego”.

EN | *Biuletyn Informacyjny NSZZ „Solidarność” Regionu Środkowo-Wschodniego.*

Autorzy koncepcji wystawy | Exhibition concept: Adam Hlebowicz, dr hab. Filip Musiał, dr Paweł Skubisz, dr Jarosław Szarek, dr Andrzej Sznajder

Koordynator ogólnopolski | Exhibition coordinator: Sergiusz Kazimierczuk

Koncepcja graficzna wystawy | Graphic concept: Paulina Żak

Recenzja merytoryczna | Review: dr Cecylia Kuta, dr Grzegorz Łuszczzyński

Redakcja językowa | Editing: dr Magdalena Baj, Maryla Czupryńska-Szczupak

Recenzja graficzna | Graphic review: Magdalena Śladecka, Paulina Żak

Tłumaczenie na język angielski | Translation: TEXTURA Jerzy Giebułtowski, Anna Brzostowska

Redakcja tłumaczenia | English editing: Richard Ashcroft, Blanka Kamińska-Pienkos, EVART Sp. z o.o.

Koordynator wystawy w Oddziale IPN w Lublinie | Coordinator IPN: Paweł Skrok, Magdalena Śladecka

Autor tekstów części regionalnej | Texts to the regional section: dr Marcin Dąbrowski

Skład graficzny części regionalnej | Regional section graphic design: Anna Łukasik

